

Colloquium GAMS België - INTACT

**Gendergeweld en traumatische herinnering
Welke plaats in de asielprocedure?**

Studie van de rechtspraak over de in
overwegingname van psychologisch en
medische attesten in de asielprocedure

18 november 2016

Charlotte Chevalier
Juriste INTACT asbl
www.intact-association.org

vzw INTACT

- juridische expertise VGV en andere schadelijke traditionele praktijken

- Missie
Meisjes en vrouwen beschermen tegen deze vormen van geweld
- Acties
 - Juridisch advies
 - Beleidswerk
 - Ontwikkeling van tools
 - Vormingen/colloquia
 - Netwerken rond VGV op nationaal of internationaal niveau

Structuur

Inleiding

Voorafgaand aan de vaststelling van de feiten en de beoordeling van asielaanvraag

- A. Gedeelde bewijslast (asielinstanties en asielzoeker)
- B. Bewijsmiddelen voor de gegronde vrees

Studie naar de rechtspraak RVV (CCE) – vaststellingen wat betreft de bewijslast van psychologische en medische attesten

- A. Geloofwaardigheid herstellen?
- B. Profiel of kwetsbaarheid van de AA vaststellen?
- C. Bewijs voor ondergane vervolging?
- D. Attesten als nieuw element bij meervoudige AA
- E. Attesten als bewijs voor voortdurend karakter VGV

Voorstellen voor een betere in overwegingname van mentale gezondheid

Inleiding

Studie van de rechtspraak van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RVV)

- Periode 1 juli 2015 - 31 januari 2016
- Wat gendergerelateerd geweld (GGG) + medische en psychologische attesten
- Context Herziening van de Europese Asielrichtlijnen
 - Kwalificatierichtlijn (2011)
 - Opvangrichtlijn(2013)
 - Procedurerichtlijn (2013)
- Doel vaststelling en aanbevelingen voor de overwegingname van mentale gezondheid door de asielinstanties

Voorafgaand aan de vaststelling van de feiten en de beoordeling van asielaanvraag

A. Gedeelde bewijslast (asielinstancies en asielzoeker)

- Gaat in tegen algemeen rechtsbeginsel dat de aanvrager moet bewijzen
- Samenwerkingsplicht (objectieve verplichting voor de staat)
 - Artikel 4§1 kwalificatierichtlijn (deze bepaling is niet omgezet in Belgisch recht)
 - UNHCR Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee status §196
 - Court of Justice (M.M. v. Minister for Justice, Equality and Law Reform and Others, (C-277/11))

Voorafgaand aan de vaststelling van de feiten en de beoordeling van asielaanvraag

B. Bewijsmiddelen voor de gegronde vrees

1. Asielrelaas

- Het relaas = om de afwezigheid van documenten te verzachten
- Obstakels om een nauwkeurig, consistent relaas te brengen
 - Kwetsbaarheid door ondergaan geweld
 - Psychologische staat (impact v/h geweld op de mentale gezondheid)
 - Profiel van de AA (leeftijd/geslacht/onderwijs/ervaringen/familiale context/statuut)
 - GGG: taboe, schaamte, verbod, angst, familiale trouw, vrees voor represailles, ...
 - Taalbarriere, begrip van de asielprocedure
- Voordeel van de twijfel wanneer het relaas geloofwaardig geacht wordt (Gids UNHCR §195 en 202)

Voorafgaand aan de vaststelling van de feiten en de beoordeling van asielaanvraag

B. Bewijsmiddelen voor de gegronde vrees

2. Medische en psychologische attesten

- Bewijs dmv medische en psychologische attesten
 - UNHCR: Niet verplicht maar is een belangrijk bewijsmiddel
 - EHRM over medische attesten: R.C. v. Zweden 9/03/2010, R.C. v. **Frankrijk**, L. v. Zweden 5/09/2013
 - RVV

RVV kan niet neerlegging documenten over geweld verwijten (nr 149.951 van 24/07/2015, nr 149.056 van 2/07/2015); of niet neerlegging bij het begin van de procedure (nr 176.124 van 8/01/2016); als er geen bewijzen zijn van de psychologische problemen, staat dit niet vast voor de RVV (nr 157.198 van 27/11/2015)

Rechtspraak RVV (CCE) - vaststellingen

Wat betreft de bewijslast van medische en psychologische attesten

A. Kan het de geloofwaardigheid van het verhaal herstellen?

1. Wanneer de verklaringen gebrekkig worden geacht:

- **In het algemeen** herstellen attesten het relaas niet, want:
 - Attest is gebaseerd op verklaringen van de AA – stelt dus geen feiten vast
 - Geen oorzakelijk verband: de psycholoog of dokter kan niet met zekerheid de oorsprong of de feitelijke omstandigheden van het trauma of gevolgen vaststellen

Rechtspraak RVV (CCE) - vaststellingen

Er zijn uitzonderingen

enkele annuleringen of erkenningen door de RVV

- Verwijzing naar Europese rechtspraak: noodzaak om elke twijfel te verduidelijken die voortduurt wat betreft de oorzaak van littekens
- Fysieke en mentale staat laat toe onduidelijkheden in het relaas te rechtvaardigen

Rechtspraak RVV (CCE) - vaststellingen

Kan het geloofwaardigheid van het relaas herstellen?

2. Als het relaas globaal gezien geloofwaardig is, kunnen psychologische en medische documenten

- De verklaringen objectieveren, en consistentie geven
(in het geval het rapport voldoende omstandig is / aard, omvang, ernst van de gevolgen)
- Een begin van bewijs zijn van de ondergane behandelingen
- Zorgen voor de toepassing van het voordeel van de twijfel

Dit zijn arresten van de CCE
–
geen arresten van de RVV in die zin

Rechtspraak RVV (CCE) - vaststellingen

B. Attesten laten toe om het profiel of de kwetsbaarheid van de AA vast te stellen:

- rechtvaardigt een gegronde vrees voor vervolging en procedurele waarborgen
- afwezigheid van garanties van effectieve bescherming in het land van herkomst

C. Attesten bewijzen eerdere vervolging - ernstige aanwijzing voor toekomstige vervolging

- artikel 48/7 W 15/12/1980
- CCE: vrees voor de toekomst kan ook een andere vorm van GGG zijn

Rechtspraak RVV (CCE) - vaststellingen

D. Attesten kunnen een nieuw element zijn bij meervoudige AA

- Omstandige attesten
- Noodzaak om diepgaand onderzoek of interview te doen

E. Attesten zijn bewijs van voortdurend karakter van VGV

- Aard en ernst van de lange termijn psychologische en fysieke gevolgen – onmogelijk terug te keren naar het land van herkomst = *raisons impérieuses* (enkel CCE – niet RVV)

Rechtspraak RVV (CCE) – voorstellen

- ✓ Samenwerkingplicht voor het bewijs
 - Proactiviteit in het onderzoek en de evaluatie van de noodzaak voor bescherming voor GGG en naar psychologische en fysieke gevolgen
 - Weigeringsbeslissingen die later hervormd of geannuleerd worden, vermijden
 - Vermijden van laattijdig VGV inroepen
- ✓ Geloofwaardigheid:
 - Flexibiliteit in het geloofwaardigheidsonderzoek – rekening houden met de traumatische herinnering; lagere last (zoals voor NBMV)
- ✓ Bredere toepassing van ‘voordeel van de twijfel’
 - Ook bij grijze zones, objectieve elementen zijn van primordiaal belang bij de evaluatie van de vrees

Rechtspraak RVV (CCE) – voorstellen (2)

- ✓ Psychologische en medische attesten
 - Grondiger onderzoek in lijn met EHRM rechtspraak
 - Bij twijfel over de ernst van de gevolgen: een tegenexpertise uitvoeren
 - Herinstalleren van psy-cel
- ✓ Vormingen over psychologische gezondheid en gender voor werknemers bij de asielinstanties
 - Beter begrip van specifieke aspecten in de psychologische attesten
 - Betere coherentie van de beslissingen en harmonisatie van de rechtspraak tussen NL en FR kamer

Bedankt voor uw aandacht!

Vzw INTACT: 02 539 02 04
Vooruitgangstraat 333 : 1030 Schaarbeek
Charlotte Chevalier– juriste

charlotte.chevalier@intact-association.org

www.intact-association.org

